

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת עקב
כ' במנחם-אב

יום היארצייט-הילולא השישים ושש של הרה"ג הרה"ח המקובל ר' לוי-יצחק שניאורסון נ"ע, אביו של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו; דור חמישי, בן אחר בן, לכ"ק אדמו"ר ה'צמח-צדק'. נאסר והוגלה על עבודתו בהחזקת והפצת היהדות, ונפטר בגלות בשנת ה'תש"ד, בעיר אלמא-אטא, קזחסטאן (ברית-המועצות לשעבר), ושם מנוחתו-כבוד¹.
כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו נהג להתועד ביום זה (וכשחל בימות החול, היה מסיים מסכת בתחילת ההתועדות)².
וכתב הרבי: 'ועלי החוב והזכות גדול להציע

(1) תולדותיו - בספר 'תולדות לוי-יצחק' (הוצאה רביעית - קה"ת, כפר-חב"ד תשנ"ה). תצלום מצבתו שם ח"ג עמ' 764 ו-832.
(2) ספר-המנהגים עמ' 100.

ולבקש וכו' - ללמוד בההתועדות מתורתו, ולגרב ביומא דין לז"נ [=לזכות נשמתו]...³.
ביום כ' במנחם-אב תשכ"ד - עשרים שנה לפטירת אביו ז"ל - יסד כ"ק אדמו"ר את 'קרן לוי יצחק' על-שם אביו ז"ל⁴.
פרקי אבות - פרק ה.

(3) בשולי מכתב (כללי-פרטי) מוצאי ת"ב ה'תשד"מ, לקוטי שיחות כרך לט עמ' 231. המנהג לנדב, יש לעשותו לכתחילה ביום ו' עש"ק, כהוראת הרבי (שערי הלכה ומנהג חיו"ד סו"ס קמח), ואם לא קיימיהו או - יעשו זאת ביום ראשון.
(4) מטרתה - לעזור בהלוואות במיוחד למוסדות חינוך על-טהרת-הקודש ולמלמדי לימודי-קודש - ספר-המנהגים שם. וראה לקוטי-שיחות כרך כג עמ' 270 אודות המגביות והנתינות המיוחדות לצדקה בימי סגולה (ובארוכה - 'התועדות' תשמ"ה ח"א עמ' 651 ואילך. וב'התועדות' תשמ"ו ח"ג עמ' 593 ואילך שזה שייך גם לנשים וטף), וזהו דבר הפשוט שא"צ להזכירו במפורש בכל שנה, ומי שלא נתן - ישלימנה בימים שלאחר זה, עיי"ש.

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
יצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתלו

ערב שבת-קודש
פרשת עקב
י"ט במנחם-אב ה'תשי"ע

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

חצי קדיש אחרי קריאת התורה בתשעה באב

בקשר למנהג כ"ק אדמו"ר בתשעה באב לומר חצי קדיש לאחר קריאת התורה, לפני אמירת ההפטרה: [שהרי בשו"ע אדמו"ר הזקן סי' רפב סו"ס יב כתב: "אבל בתשעה באב ושאר תעניות ציבור... שהמפטיר הוא מהמניין (=ממספר העולים לתורה), אין אומרים קדיש קודם המפטיר, שלא להפסיק באמצע המניין וגם באמצע הפרשה". וכן תמה על מנהג זה בגיליון רע"א סי' תקנ"ט. הוספת המערכת].

יש לומר בטעם הנהגה זו, כיוון שלפי מנהגנו לעולם אומרים חצי קדיש לאחר קריאת התורה, כמו בשני וחמישי, ובמנחה של שבת אומרים את החצי קדיש שלפני התפילה בסמיכות לגלילה ולנשיאת ספר התורה להיכל, ובמנחה של תענית מתחילים את החצי קדיש שלפני שמונה-עשרה בשעת נשיאת ספר התורה להיכל - ולכן יוצא שהחצי קדיש הוא גם על ספר התורה.

אבל בתשעה באב מכניסין את ספר התורה להיכל מיד לאחר הקריאה, ואומרים קינות. ואחרי הקינות אומרים אשרי ובא לציון, ואחר כך קדיש תתקבל, וכל זה לאחר שספר התורה נמצא כבר בארון. יוצא שאין קדיש על קריאת התורה, ולכן אמר כ"ק אדמו"ר חצי קדיש לפני ההפטרה.

ולמעשה שהמנהג בתשעה באב להכניס את ספר התורה לארון לפני הקינות ואשרי ובא לציון הוא כמנהג העולם בב' וה' בכל השנה, ואין זה כמנהגנו בב' וה' להכניס את ספר התורה לאחר קדיש תתקבל, וגם לא כמו בפורים שמכניסים את ספר התורה לאחר קריאת המגילה ואשרי ובא לציון וקדיש תתקבל.

ויש לעיין בטעם מנהג חב"ד לשנות בתשעה באב מכל השנה ולא כמו בפורים. ועל-כך פנים נראה שכן נהגו בבית הכנסת של כ"ק אדמו"ר, ולכן הוצרך לאמירת חצי קדיש לפני המפטיר.

הרב מרדכי שמואל אשכנזי, מרא דאתרא, כפר חב"ד

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'
 ישירות הביתה באמצעות הדואר
מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)
מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
 'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ט במנחם-אב ה'תשע"ט - כ"ו במנחם-אב ה'תש"ע

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ט במנחם-אב	הלכות מאכלות אסורות פרק ח"י.	הלי שמיטה ויובל פרק ט.	מל"ת קט. קפ. קפח.
ש"ק	כ' במנחם-אב	פרק יא-יג.	פרק י.	מל"ת קפא. קפב. קפד. קפה. קפג.
א'	כ"א במנחם-אב	פרק יד-טו.	פרק יא.	מל"ת קפו. קפט. קצ. קצא. קצב.
ב'	כ"ב במנחם-אב	פרק יז. הלכות שחיטה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יב.	מל"ת קצג. קנג. קצד. מ"ע קמו.
ג'	כ"ג במנחם-אב	פרק ג-ה.	פרק יג.	מל"ת קא.
ד'	כ"ד במנחם-אב	פרק ו-ח.	שאלו שלום וגוי. ספר עבודה והוא ספר שמיני.. הלי בית הבחירה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קמו.
ה'	כ"ה במנחם-אב	פרק ט-יא.	פרק ב.	מל"ת שו.
ו'	כ"ו במנחם-אב	פרק יב-יד.	פרק ג.	מ"ע קמח.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	צות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר***		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
8.06	7.39.5	1.21	12.47	9.19	6.02	4.58	4.33	3.31	ו', י"ט במנחם-אב
8.05	7.38.8	1.21	12.47	9.19	6.02	4.59	4.33	3.32	ש"ק, כ' במנ"א
8.04	7.38.0	1.21	12.47	9.19	6.03	4.59	4.34	3.34	א', כ"א במנחם-אב
8.03	7.37.2	1.21	12.47	9.20	6.04	5.00	4.35	3.35	ב', כ"ב במנחם-אב
8.03	7.36.4	1.21	12.47	9.20	6.04	5.01	4.36	3.36	ג', כ"ג במנחם-אב
8.02	7.35.5	1.21	12.47	9.20	6.05	5.02	4.37	3.37	ד', כ"ד במנחם-אב
8.01	7.34.7	1.21	12.47	9.21	6.06	5.03	4.38	3.39	ה', כ"ה במנחם-אב
8.00	7.33.8	1.20	12.46	9.21	6.06	5.04	4.39	3.40	ו', כ"ו במנחם-אב

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	חד"י	צה"ש	חד"י	צה"ש	חד"י	צה"ש	חד"י	צה"ש
עקב	7:02	8:17	7:17	8:19	7:10	8:20	7:18	8:18
ראה	6:56	8:10	7:12	8:13	7:04	8:14	7:13	8:12

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט
 מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז
 יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרנוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

"ארבע מידות בתלמידים"

ארבע מידות בתלמידים - מהר לשמוע ומהר לאבד, יצא שכרו בהפסדו; קשה לשמוע וקשה לאבד, יצא הפסדו בשכרו; מהר לשמוע וקשה לאבד, זה חלק טוב; קשה לשמוע ומהר לאבד, זה חלק רע (פרק ה, משנה יב)

פירוש רבנו עובדיה מברטנורא:

מהר לשמוע ומהר לאבד יצא שכרו בהפסדו - דמאחר ששוכח מה שלומד, מה הנאה יש במה שהוא מהר לשמוע; נמצא הפסדו גדול משכרו. קשה לשמוע וקשה לאבד יצא הפסדו בשכרו - שמידה טובה שיש בו, יתירה על המדה הנפסדת, הואיל ומה ששמע אחר הקושי הוא זוכר ואינו שוכח. ונפקא מינה, שאם יש לפנינו שני תלמידים ואין לנו לספק מזון אלא לאחד מהם, נקדים הקשה לאבד על המהר לשמוע. זה חלק רע - לא הווה שייך למתני הכא חסיד או רשע, שאין זה דבר התלוי בבחירתו של אדם, אלא חיסרון שהיה בו מעיקר ברייתו.

פירוש כ"ק אדמו"ר:

השאלות במשנתנו: א) מה מחדש התנא, והרי כל מלמד יודע שישנם סוגים שונים בתלמידים. ב) מהי ההוראה מעניין זה במידת החסידות. ג) הדיוק "חלק טוב... חלק רע", ולא "מידה טובה... מידה רעה" וכיוצא בזה.

והביאור: חיוב הלימוד עם תלמידים על-פי דין ("ושיננתם לבניך, אלו התלמידים") אינו אלא ללמוד עמם תורה, אבל אין כל חיוב להתעניין בכישורונותיו של התלמיד ולתקן את הדרוש תיקון. אולם מצד מידת חסידות על המלמד להתעניין בתכונותיו של התלמיד ולהשתדל לעזור לו גם בזה.

"מהר לשמוע" - כאשר התלמיד קולט ומבין בקלות את הדבר הנלמד, אין המלמד רשאי להסתפק בכך, אלא עליו להתעניין במצבו של התלמיד לאחר הלימוד; ואם התלמיד ממהר לאבד, כך שיצא שכרו בהפסדו, עליו לוודא שהתלמיד יחזור על לימודו כדי שלא ישכחנו.

"קשה לשמוע" - עלול המלמד לחשוב שחבל על הזמן שמושקע בתלמיד זה, ועדיף להקדיש את כל זמנו ומרצו בתלמידים אחרים. אומרת המשנה, שעל המלמד לברוק את כוח הזיכרון של התלמיד, ואם הוא "קשה לאבד", הרי יצא הפסדו בשכרו.

"מהר לשמוע וקשה לאבד" - כאשר יש למלמד תלמיד מצטיין, אין לו להתגאות בכך, שכן זה חלק טוב - כישורונותיו הברוכים של התלמיד הם "חלק" שניתן לו מלמעלה, ואינם פעולתו של המלמד. "קשה לשמוע ומהר לאבד" - גם כאשר יש לו תלמיד גרוע ביותר, אסור לו להתייאש ממנו ולהניחו לנפשו, שכן זה "חלק רע", התלמיד אינו אשם שקיבל "חלק" כזה מן השמים. לכן יש לעזור לו לפתח ולשפר את כושר שכלו.

"מהר לשמוע ומהר לאבד" - מכיוון ש"יצא שכרו בהפסדו", שומה עליו לחזור תמיד על לימודו. "קשה לשמוע וקשה לאבד" - אין לו ליפול ברוחו בגלל היותו "קשה לשמוע", בידעו ש"יצא הפסדו בשכרו".

"מהר לשמוע וקשה לאבד" - אין לא להתגאות בכך, שהרי זה "חלק טוב", כנ"ל. "קשה לשמוע ומהר לאבד" - אין לו להתייאש, בידעו שזהו "חלק רע", שניתן לו מלמעלה כדי שישנה מצב זה על-ידי עמל וגייעה.

(מהתוועדות שבת יקודש פרשת במדבר ה'תשד"מ - בלתי מוגה. התוועדות תשד"מ כרך ג, עמ' 1806)

אתכפיא וביטול נעלים ומועילים יותר לטובת הכלל

כיצד יש להסביר את צערו של ה"בית יוסף" כשנמנעה ממנו האפשרות למסור נפשו בפועל? • האם ניתן לומר שצדיקים שמסרו נפשם והסתלקו קודם זמנם בחרו לעצמם מעלה שלא לגמרי לטובת הרבים? • עניין החסידות - לשנות טבע מידותיו • רק בעבודת הביטול והאתכפיא וכל להועיל לרבים באמת • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

אלקים חיים², הרי זה בדרגא כזו שגם בשרשה ושרש שרשה למעלה ביותר יש בה עניין של התחלקות, שזהו שם אלקים, לשון רבים³; מה שאין כן "הלכה" היא משם הוי' - כמאמר רז"ל⁴ "והוי' עמו⁵ שהלכה כמותו" - שלמעלה לא רק משם אלקים סתם, אלא גם מ"אלקים חיים"⁶. וטעם הדבר - לפי ש"הלכה" היא הנקודה הפנימית בחיי היום-יום שעל-ידיה נשלמת הכוונה שנתאוהו הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים⁷, דירה לו יתברך, לעצמותו⁸, שלמעלה מהתחלקות.

ולעניין זה זכה הבית-יוסף דווקא - כידוע⁹ ששלשה גדולי ישראל היו ראויים לחיבור השולחן-ערוך, ומשלושתם נבחר הבית-יוסף דווקא.

(2) עירובין יג, ב. ויש"נ.

(3) ראה פרש"י וירא כ, יג. וישלח לה, ז.

(4) סנהדרין צג, ב.

(5) שמואל"א טז, יח.

(6) ראה סה"מ מלוקט ח"א ע' שלא. ויש"נ.

(7) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

(8) ראה סה"מ מלוקט ח"ב ע' רמא, ובהנסמך שם בהערה 32.

(9) ששה"ג (להחיד"א) מע' ספרים ערך בית יוסף.

א. איתא בספר מגיד מישרים¹ - שכולל העניינים שלמד המגיד, המלאך, עם הבית-יוסף - שהמלאך אמר לבית-יוסף שבזכות תורתו ועבודתו יזכה לאיתודקא על קידוש השם. ולאחרי שעבר משך זמן ועדיין לא זכה לכך, הצטער הבית-יוסף ושאל את המלאך מדוע לא זכה עדיין לכך, והשיב לו המלאך, שזהו עונש על שהיו אצלו עניינים כאלה שלפי ערכו וגודל מעלתו לא היו צריכים להיות.

ומסיפור זה מובן גודל מעלת מסירת נפש - שזהו עניין נעלה יותר מתלמוד תורה והוראה לרבים:

הבית-יוסף - נוסף לכך שהיה זקן ויושב בישיבה בזמנו, הרי על-ידי חיבור השולחן-ערוך נעשה מורה הוראה לכל בני-ישראל גם לדורות הבאים, שעל פיו מורים הלכה בכל תפוצות ישראל עד סוף כל הדורות.

והיינו, שאצל הבית-יוסף היתה גם המעלה של הוראת הלכה, שזהו עניין נעלה יותר מתלמוד תורה סתם, פלפולא דאורייתא - דאף-על-פי שגם פלפולא דאורייתא הוא באופן ש"אלו ואלו דברי

(1) ר"פ בראשית (סד"ה הלא לך למנדע). ר"פ תצוה. פ' אמור (ד"ר אח"כ פי' לז'). פ' ברכה (ד"ה אור ליום א'). ובכ"מ.

וּיֹאכִילְךָ אֶת הַמֶּן... לְמַעַן הוֹדִיעַךָ כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לִבְדּוֹ יַחִיהַ הָאָדָם כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי ה' יַחִיהַ הָאָדָם (ה,ג)

כשבני־ישראל אכלו את המן, שהיה לחם מן השמים, הרגישו שהם חיים מן האלוקות שבלחם, לא מגשמיותו. וזוהו למדוד לדעת שהוא הדין גם ללחם מן הארץ (שאלו לאחר מכן, כשבאו לארץ־ישראל) - לא גשמיות הלחם מחיה אלא הניצוץ האלוקי שבו. וזהו "על כל מוצא פי ה' יחיה האדם": כשאדם מברך ברכת הנהנין בכוונה לפני האכילה ומזכיר שם שמים, הוא מעורר ומגלה את החיות האלוקית שבמאכל, בכחינת "מצא מין את מינו וניעור", ואז הוא ניזון וחי מחיות זו.

(כתר שם טוב עמ' כה)

וּאֲשַׁבֵּר לְעֵינֵיכֶם (ט,ז)

משה שבר את הלוחות לעיני כל ישראל דווקא, כדי לעוררם בתשובה, שכן ראיית שבידת הלוחות עוררה בהם רגש של חרטה ותשובה. כמשל הבן שאינו מציית לאביו, שאביו מרחיקו מביתו ומתנכר אליו, ועל־ידי זה מתעוררת ומתגלה אהבתו של הבן אל האב.

(לקוטי שיחות כרך ט, עמ' 240)

מַה ה' אֱלֹקֶיךָ שׂוֹאֵל מֵעַמּוֹךְ כִּי אִם לִירָאָה אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ (י,ב)

מדוע יש צורך בציווי על יראת ה', והרי מלך בשר ודם אינו צריך לצוות את תושבי המדינה שייראו ממנו, שכן הם יראים ממנו בלא־הכרח! אלא שאין הציווי על יראת העונש, אלא על יראת נעלית יותר, יראת־בושת (האדם מתבייש מגדולת הבורא, בדוגמת אדם שמתבטל לפני אדם גדול). לכן נאמר "שואל מעמך" דייקא, שכן יראת העונש מצויה בכל הנבראים (העכבר ירא מן החתול, החתול מהכלב, וכן הלאה), אבל "מעמך" דורשים יראה יותר נעלית, יראת בושת.

(כתר שם טוב עמ' כג)

כִּי אִם לִירָאָה אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ (י,ב)

אטו יראת שמים מילתא זוטרתא היא... אין, לגבי משה מילתא זוטרתא היא (ברכות לג)

הדבר אומר דרשני: הלא "שואל מעמך" כתיב, ולא "שואל ממשא"?

אומר הבעל־שם־טוב:

המורא מפני תלמיד־הכם מביא ליראת ה', כמאמר רז"ל (פסחים כב) "את ה' אלקיך תירא, לרבות תלמידי חכמים". ומכיוון שבני־ישראל התייחסו אל משה בהדרת הכבוד, ככתוב (תשא לד) "וייראו מגשת אליו", הרי זה מילתא זוטרתא בשבילם להגיע גם ליראת ה'.

(כתר שם טוב עמ' כג)

רבנו הזקן מבאר:

לגבי ה'משה' שבכל נשמה, כוח הרעת וההתבוננות (כידוע שמשו רבנו ממשיך בחינת הרעת בכל נשמה), קל להגיע ליראת ה'. שכן כאשר אדם מתבונן בגדולת הבורא, וכיצד הוא בוחן כליות ולב וכל צעדיו יספור, תיקבע בליבו יראת ה' לכל היום כולו, כשיחזור ויתבונן בזה אפילו בהתבוננות קלה.

(תניא פרק מב)

עניין זה נעשה (לא מצד המעלות המיוחדות של רבי עקיבא, אלא) מצד מעלת המסירת נפש דווקא. וזהו גם הטעם לכך שכמה וכמה אנשים כלליים שהיו מורי הוראה בישראל, והיו יכולים להמשיך במילוי הכוונה דרירה בתחתונים לא רק בתור איש פרטי אלא גם בשייכות לכלל ישראל - נסתלקו קודם זמנם¹⁵, שזהו מפני שהיתה אצלם מעלת המסירת נפש שהיא נעלית יותר אפילו מהוראה לרבים.

ג. ויש להוסיף, שאי אפשר לומר שהעילוי בעניין המסירת נפש הוא רק בנוגע לעצמו בלבד, מה שאין כן מצד הציווי של "ואהבת לרעך כמוך"¹⁶ צריך להיות באופן אחר - שאם כן, לא היה הבית־יוסף מצטער על שלא זכה למסור נפשו על קידוש השם. ועל כן צריך לומר, שהעילוי בעניין המסירת נפש הוא לא רק בנוגע לעצמו, אלא גם בנוגע לכלל ישראל.

ונקודת העניין בזה - שאמיתית הכוונה דרירה בתחתונים נשלמת על־ידי ביטול ומסירת נפש דווקא, שזהו עניין נעלה יותר לא רק מכלל לפרטים, אלא גם מכלל בעצם, וזוהו היא הכוונה העצמית.

ד. ויש לבאר ההוראה מעניין הנ"ל בעבודה:

ובהקדם המסופר פעם¹⁷ אודות אחד ששאל אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר שתי שאלות, שאלה אחת שנוגעת לעבודה, ושאלה ב' אודות עבודת המלאכים, והשיב לו כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁸ על שאלה הא', ובנוגע לשאלה הב' כתב שאינו משיב עליה כיוון שאין זה נוגע לעבודתו.

- מבואר אמנם בחסידות¹⁹ שההתבוננות בעבודת המלאכים, בביטול השרפים ואופנים וחיות הקודש (כמבואר בברכות קריאת שמע), פועלת בנפש

ע' 1003). של"ה חלק תושב"כ רצו, ב.

15) כנראה הכוונה לבעל ההילולא דכ"ף מנחם־אב (וראה גם שיחת כ"ף מנחם־אב דאשתקד ס"ח ואילך (תורת מנחם - התורהויות ח"ו ע' 117 ואילך)). - המו"ל.

16) קדושים יט, יח.

17) תורת מנחם - התורהויות ח"א ע' 30. ח"ג ע' 129.

18) ראה אגרות־קודש שלו ח"ב ע' שלה ואילך.

19) ראה לקו"ת ר"פ תצא. ובכ"מ.

- וכמו כן היה בזמנו של אדמו"ר הזקן, שהיו כמה צדיקים וכמה גאונים, וגם בין תלמידי המגיד היו כמה וכמה גדולים בנגלה דתורה כו', ואף־על־פי־כן, בחר המגיד באדמו"ר הזקן לחבר את השולחן־ערוך, שזוהי המעלה ד"הוי' עמו שהלכה כמותו". והיינו, שאף־על־פי שגם ספריהם ותורתם של שאר תלמידי הבעל שם טוב והמגיד נתקבלו בכל תפוצות ישראל (לא רק אצל חסידים, אלא גם אצל "עולם־שע"), מכל מקום, הרי זה באופן ד"אלו ואלו דברי אלקים חיים", אבל בנוגע להלכה, יתכן שלפעמים תהיה הלכה כמותו ולפעמים תהיה ההלכה באופן אחר. מה שאין כן בנוגע לשולחן־ערוך של אדמו"ר הזקן - הרי זה באופן ש"הלכה כמותו", אשר, על־ידי ההנהגה על־פי ההלכה נשלמת הכוונה של דירה בתחתונים¹⁰.

ולמרות גודל העילוי בחיבור השולחן־ערוך, הצטער הבית־יוסף ושאל למה לא זכה למסור נפשו על קידוש השם - אף־על־פי שאילו היה מוסר נפשו על קידוש השם לא היה יכול לחבר את השולחן־ערוך¹¹.

ומזה מוכן שעניין המסירת נפש על קידוש השם הוא נעלה יותר אפילו מהוראה לרבים.

ב. עניין זה מוכח גם ממה שאמרו על "הרוגי לוד" ש"אין אדם יכול לעמוד במחיצתן"¹² - דאף־על־פי ש"הרוגי לוד" לא השאירו אחריהם ספרים לדורות הבאים, וגם בימיהם לא מצינו שהיו מורי הוראה בישראל, מכל מקום אמרו ש"אין אדם יכול לעמוד במחיצתן" - שזהו מצד מעלת המסירת נפש שהיא נעלית יותר אפילו מהוראה לרבים.

וכמו כן מצינו¹³ בעניין נפילת אפים, שבזכות עשרה הרוגי מלכות נעשה העלאת מין לפעול מילוי הבקשות שבתפלתן של כל ישראל. ואף שאחד מעשרה הרוגי מלכות הוא רבי עקיבא, שגדלה מעלתו ביותר, עד שמצינו שהוא כנגד קוב"ה¹⁴ - מכל מקום,

10) ראה גם תורת מנחם - התורהויות ח"ז ע' 213. וש"נ.

11) ראה לקו"ש חכ"א ע' 176 הערה 35.

12) פסחים ג, א. וש"נ.

13) ראה ע"ח שער הכללים פ"א. שער הכונות ענין נפילת אפים דרוש ה'. פע"ח שער נפילת אפים פ"ד ואילך.

14) ליקוטי הש"ס להאריז"ל סוף ברכות (הובא בלקו"ש ח"ג

פרשת עקב

והיה עקב תשמעון (ז,יב)

השגת המוח צריכה לחדור עד העקב (המילה 'תשמעון' היא במשמעות של הבנה, כמו 'והם לא ידעו כי שומע יוסף', שומע - מבין). וכפירושו הידוע במה שנאמר (תולדות כו) "עקב אשר שמע אברהם בקולי" - ה"שמע בקולי" חדר עד לעקב.

(שיחת ש"פ ואתחנן תשמ"ה. התוועדות תשמ"ה כרך ה, עמ' 2680)

והיה עקב תשמעון (ז,יב)

שני פירושים למילה "עקב": רש"י מפרש שהכוונה ל"מצוות קלות שאדם דש בעקביו", ובחסידות מבואר שיש כאן רמז לעקבתא דמשיחא, שאז ודאי "תשמעון", מכיוון ש"סוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלות" (רמב"ם הלכות תשובה פ"ז). ושני הפירושים קשורים זה לזה, שכן הן בקיום המצוות הקלות והן בעבודה בעקבתא דמשיחא באה לידי ביטוי התבטלות גמורה לה:

קיום המצוות הקלות - מי שמקיים מצוות מתוך קבלת עול טהורה מקיים את כולן בשווה, ואינו מבחין בין קלות לחמורות; ואילו כאשר קיום המצוות הוא מתוך תענוג, ייתכן שהמצוות החמורות חביבות יותר מהמצוות הקלות.

העבודה בעקבתא דמשיחא - עקבתא דמשיחא הוא זמן של הסתר פנים וחשך כפול ומכופל, ועבודת ה' בתקופה כזו היא בעיקר מתוך קבלת עול, לא מתוך תענוג, כך שנעדר לגמרי ה'אני' של האדם, ועבודתו מבטאת התבטלות מוחלטת להקב"ה.

(לקוטי שיחות כרך ט, עמ' 71)

עד אבוד הנשאים והנסתרים מפניך... כי ה' אלוך בקרבך אל גדול

ונורא (ז,כ"א)

"הנסתרים מפניך" רומז לרע דק ביותר, שלגודל דקותו אינו נראה. כדי לגלות ולבטל רע כזה יש צורך באור גדול ביותר - "אל גדול ונורא".

(תורה אור הוספות עמ' קד)

כל המצוה (ח,א)

אם התחלת במצווה גמור אותה, שאינה נקראת המצווה אלא על שם גומרה (רש"י)

אף אנו נאמר - "אין הגאולה נקראת אלא על שם גומרה". ברור שעבודתם של הדרות הקודמים נעלית לאי-ערך מעבודת דורנו, דור יתום; ובכל זאת הגאולה נקראת על שם דורנו, הדור האחרון לפני ביאת המשיח.

(לקוטי שיחות חלק יט, עמ' 104)

הבהמית מצד שורשה למעלה כו', ומביאה תועלת בעבודה. אבל, כנראה שהשואל הנ"ל היה במעמד ומצב כזה שעדיין לא היה שייך לעניין זה ("יענער האָט נאָך ניש געהאַלטן דערביי"). ובמילא, צריך להיות בכל עניין הוראה בעבודה. ובנוגע לעניינינו - ההוראה היא בנוגע למעלת העבודה דאתכפיא דווקא, כדלקמן.

ה. כאשר דורשים עניינים של אתהפכא או אתכפיא - ישנו מי שטוען שיניחו לו לילך בדרך, לעבוד ועבודתו עם הכוחות והחושנים שלו,

ועל זה אומרים לו - שישנו פתגם הצמח צדק²² שעניין החסידות הוא לשנות טבעיות מדותיו, והיינו, שאפילו מדות טובות, מדות של נפש האלקית - אם הם טבעיים, הרי זה עניין בלתי-רצוי שצריכים לשנות, כיוון שהכוונה היא שהעבודה תהיה באופן של אתכפיא וביטול (היפך הטבע) דווקא.

והעניין בזה - שכאשר העבודה היא ללא אתכפיא וביטול, יכול להיות בתחילה עניין של קדושה לגמרי, אבל לאחר זה נעשה העניין של "ראו מ"ה"²³, ראו כיצד הנני בטל... היינו, שהביטול הוא באופן של ישות, ואחר כך יכול לירד למעמד

עניין המסירת נפש נעלה יותר מהוראה לרבים, וכמו כן עניין

האתכפיא על דרך עניין המסירת נפש, כי מעלת המסירת

נפש היא לא רק בנוגע לעצמו, אלא גם בנוגע לכלל

ומצב לא רק כמו ש"שטן לשם שמים נתכוין"²⁴, אלא באופן ש"נתן עיניו כו' והחריבו"²⁵, ועד שיכול לירד לג' קליפות הטמאות לגמרי, ועוד יותר למטה מזה, לומר "אני ואפסי עוד"²⁶, שהרי גם ג' קליפות הטמאות "קרו ליה אלקא דאלקייא"²⁷, מה שאין כן זה שאומר "אני ואפסי עוד" הרי הוא מנגד לעצמותו יתברך, ולא רק כמו שהוא בארץ, בגשמיות והומריות, אלא גם כפי שהוא בשמים, כמו שכתוב²⁸ "אעלה על במתי עב" -

שכל זה עלול לבוא מעניין של טבע ומציאות, ולכן מוכרח להיות עניין האתכפיא והביטול דווקא. ומה שטוען שמבלי הבט על כל הנ"ל אינו צריך לעסוק בעניין של אתכפיא, כיוון שלפי החשבון שלו - על הנייר שחור על גבי לבן - יוכל לפעול יותר

שאז יוכל לעמוד בתנועה של התפשטות, גם מצד נפשו הבהמית, וככל שיוכל להתפשט יותר, יוכל לפעול יותר, ובמילא תהיה תועלת גדולה יותר בעולם. ואם כן, למה תובעים ממנו עניין של אתכפיא, שיקלל וימנע את התועלת בעולם?!

הן אמת - ממשיך לטעון - שכדי שיבוא לשלימות עבודתו עם עצמו יש צורך בעניין האתכפיא דווקא, אבל אף-על-פי-כן, מוכן הוא לוותר על השלימות שלו בשביל התועלת בעולם שתהיה - לדעתו - על-ידי עבודתו בתנועה של התפשטות (היפך האתכפיא), שהרי זהו עניין של "חסיד" - טוען הוא - שמעמיד את עצמו בסכנה, ואפילו גורם היזק לעצמו, כדי להבטיח שלא יינזק חבירו, כידוע²⁹ המענה של אדמו"ר הזקן על השאלה מהו חסיד, באומרו, שזוהי גמרא מפורשת³¹: "ג' דברים נאמרו בציפורניים, שורפן חסיד, קוברן צדיק, זורקן רשע", ומבואר בתוספות ש"לכך הוא חסיד שמחמיר לשורפן אף על גב שמוזיק לו", בגלל חשש רחוק שעלול לגרום נזק לזולת.

(20) לקו"ד ח"א סח, א.

(21) נדה יז, יד.

(22) לקו"ד שם נו, א ואילך.

(23) ראה כתר שם טוב סל"א. שש"ט. לקו"ת תוריע כג, ד. בהר מג, א. ובכ"מ.

(24) ב"ב טז, א.

(25) סוכה נב, סע"א. וראה לקו"ת חוקת סב, רע"א.

(26) ישע"י מז, ח. וראה לקו"ש חכ"א ע' 40 הערה 33.

(27) סוף מנחות.

(28) ישע"י יד, יד.

במילוי הכוונה דדירה בתחתונים בהיותו בתנועה של מציאות דווקא, ובמילא צריך לוותר על טובת היחיד בשביל טובת הכלל - טעות היא בידו, כמדובר לעיל שעניין המסירת נפש נעלה יותר מהוראה לרבים, וכמו כן עניין האתכפא שהוא על דרך עניין המסירת נפש, ד"מ לי קטלא כולה מה לי קטלא פלגא²⁹. וכאמור, שמעלת המסירת נפש היא לא רק בנוגע לעצמו, אלא גם בנוגע לכלל.

אלא מאי, על-פי החשבון שלו אין זה מתאים. - הגה על זה ישנו הסיפור שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר³⁰ אודות החסיד ר' יעקב מרדכי, שכאשר עניין מסויים היה מונח אצלו בוודאות אבל לא היה יכול להסבירו, היה אומר: "אזוי אזוי איז דער עניין". וכן הוא בנדון ידן - "אזוי אזוי איז דער עניין!"

ו. ועוד זאת: הא גופא שהעבודה דאתכפא אינה לרצונו כלל, ויש לו קושיות וכו' - מהוה הוכחה שזהו מה שנדרש ממנו, כי, מילוי הכוונה העליונה היא על-ידי הנחת עצמותו ("אזועק לייגן זיך") דווקא.

וזהו הכלל בכל עניני העבודה, שכאשר ישנם ב' עניני עבודה ולא יודעים כמה לבחור - יש לבחור בעבודה זו שאין לו בה געשמאק.

וגם כאשר אינו מביין - צריך להניח את עצמו, היינו, להניח לא רק את רצונותיו אלא גם את שכלו, ודווקא באופן כזה נשלמת הכוונה דדירה בתחתונים.

ונקודת העניין - שגם הכוונה דדירה בתחתונים גופא היא למעלה מהטעם, כפי שמבאר כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע³¹ בשם אדמו"ר הזקן

(29) ב"ק סה, א. ועוד. וראה תו"א בשלח סא, ב. ובכ"מ.

(30) ראה שיחת סה"ש תש"ו ע' 13. וראה גם תורת מנחם - התוועדות ח"ח ריש ע' 113, ובהנסמן שם.

(31) המשך תרס"ו בתחלתו.

שלאחרי כל הטעמים שנאמרו על בריאת העולם, הרי זה עניין של תאוה, שלא שייך לשאול על זה שאלות ("אויף אַ תאוה איז קיין קשיא כו"), כיוון שזהו עניין שלמעלה מטעם.

וכ"ק אדמו"ר ציוה לנגן ניגון הבעל שם טוב (שלש תנועות), ואחר כך הניגון "אני מאמין".

* * *

ז. איתא במדרש³² "עכו"ם אחד שאל את רבי יהושע בן קרחה, אמר לו אתם יש לכם מועדות ואנו יש לנו מועדות, בשעה שאתם שמחים אין אנו שמחים, ובשעה שאנו שמחים אין אתם שמחים, ואימתי אני ואתם שמחים - בירידת גשמים".

ובנוגע לענייננו: ביאצרייט יש חילוקי מנהגים: אצל עולם'שע - נוהגים להתענות, וכללות ההנהגה היא באופן של עצבות. ואילו אצל חסידי פולין - אפילו אין אומרים תחנון. אמנם, אצלנו (חסידי חב"ד) - לא מתענים, אבל אומרים תחנון.

- שאלתי פעם אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר לטעם מנהגנו לומר תחנון ביאצרייט, והשיב לי: היכן ישנו זמן מסוגל יותר לפעול הבקשות ("אויסבעטן") כמו ביאצרייט³³.

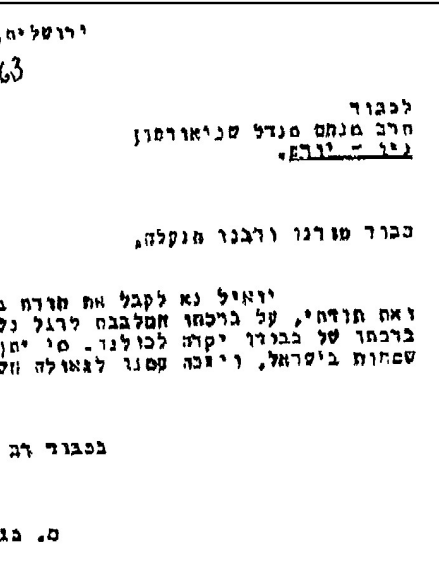
אבל ישנו יום שכולם שמחים - כאשר היאצרייט חל בשבת, שאז, אף אחד אינו מתענה, ואף א' אינו אומר תחנון.

(מהתוועדות ש"פ עקב כ"ף מנחם אב ה'תשי"ג.

תורת מנחם כרך ט עמ' 104, 109, 115)

(32) ב"ר פי"ג, ו.

(33) ראה גם שיחת כ"ף מנחם אב ה'ש"ת סכ"ד (תורת מנחם - התוועדות ח"א ע' 172). מכתב ט' תמוז שנה זו (אגרות-קודש ח"ז ס"ע שיא). שם חייט ע' ריד. "רשימות" חוברת סט ע' 9.

תשובת מר בגין: "ברכתו של כבודו יקרה לכולנו"

לא דיו כדי לדעת מה השפעתנו בקרב הנוער.

"בגלל סיבות מיוחדות, מובנות היטב לאדוני, לא אוכל להעלות על הכתב את החישובים הכמעט מדויקים שנעשו על-ידי ידידי בקשר עם הצבעה זו. אך זאת אוכל לומר: מסתבר כי כל איש רביעי מבין הנוער המגוייס, כלומר מבני 18, 19 עד 20, נתן בנו אמונו. כפי הנראה שזהו האומדן גם בקרב הנוער הבלתי מגוייס. יוצא אפוא, כי עשרות אלפים מבין בני הדור הצעיר התרכזו הפעם סביבנו.

"את כל העובדות הללו הנני מעלה בפני אדוני, כי זוכר אני יפה את שיחת הלילה שלנו יחד עם ידידנו הטוב מר יוסף קלרמן, בה כב' עמד במיוחד, ובמידה רבה של הבנה, על בעיית מידת השפעתנו על הדור הצעיר. מסתבר, לשמחתנו, כי אין היא קטנה כל עיקר.

"בטוחני כי ידיעה זו תשמח את לבו של אדוני. ומשום כך הרשיתי לעצמי לא רק להמציאה לכב', אלא גם לנסות ולהוכיחה.

"יואיל נא כב' לקבל את ברכותי הלבביות להצלחה בכל המעשים הגדולים שכב' עושה למען

עמנו ולמען רוח ישראל סבא, וירשה לי לסיים בתפילה מי יתן ונוכה לדאותו במהרה בתוכנו, בארצנו.
 "בכבוד רב ובהוקרה, מנחם בגין".

ברכה לנישואי הבן

במענה למכתב הברכה לנישואי הבן, השיב מר בגין במכתב הבא:

"כבוד מורנו ורבנו הנעלה,

"יואיל נא לקבל את תודת בני ביתי ואת תודתי, על ברכתו המלבבת לרגל נשואי בננו. ברכתו של כבודו יקרה לכולנו. מי יתן ותרבנה שמחות

בישראל, ויזכה עמנו לגאולה שלימה.

"בכבוד רב ובהוקרה".

"מודה על שזכרני לברכני"

במכתב של מר בגין מי"א כסלו תשכ"ז הוא מודה על ברכת השנה, וכותב:

"...יקבל נא כבודו את תודתי מקרב לב על חסד שהוא שומר לי. ומצדי אאחל לכבודו שיצליח במעשיו הגדולים למען עמנו".

ובמכתב אחר מי"ט בתשרי תשכ"ח, שוב מודה מר בגין על מכתב ברכת השנה של הרבי:

"מורנו ורבנו הנערץ,

"בשובי הביתה מחוץ לארץ, מצאתי את ברכתו לרגל השנה החדשה, שהיא יקרה לי מאוד.

"הריני מודה לכבודו על שזכרני לברכני, יורשה נא לי לברך את כבודו ואת כל בני ביתו בשנה טובה, מי יתן ותהא זו שנת שיבת ציון וגאולה

שלימה לעמנו ולארצנו".

נשארה רק עבודת העקביים...

ערב שבת לאחר הצות וכבר כלו כל הקיצין

...בנוגע ליום השבת - מצינו שקליפת נוגה עולה למעלה, אבל ג' קליפות הטמאות נשארים במקומם, וצריך לדחותם (וזהו טעם איסור הכנסה והוצאה בשבת - כדי שלא תהיה כניסה ואחיוזה לג' קליפות הטמאות ("ווי זאלן זיך ניש אריינכאפן")).
וזהו גם ב' הפירושים ב"שבת" - מלשון שביתה ומלשון השבתה - כנגד פעולת השבת בקליפת נוגה ובג' קליפות הטמאות: בקליפת נוגה - נעשה עניין השביתה, שבביתה ומנוחה הוא עניין העלייה; ובג' קליפות הטמאות - נעשה עניין ההשבתה, היינו, שצריך לדחותם.
ובזה הוא החידוש לעתיד לבוא - שתייה עלייה גם לג' קליפות הטמאות, שזהו עניין "למשבית מזיקין מן העולם שלא יזיקו".

והנה, אף שעניין זה יקויים לעתיד לבוא, מכל מקום, התחלת העניין ישנו כבר עתה, שהרי על-פי מה שכתב הרמב"ן שאלף השישי הוא בדוגמת ערב שבת, נמצאים אנו בערב שבת אחר הצות, שאז מתחילים כבר עניני השבת, כולל גם עניין בירור הקליפות.
ובפרט לאחרי שכבר "כלו כל הקיצין", כולל גם הקיצין של גדולי-ישראל בדורות האחרונים, כמו ה"קץ" של הצמח-צדק על שנת תר"ח, ה"קץ" של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע על שנת תרס"ו, וה"קץ" של כ"ק מו"ח אדמו"ר על שנת תש"ג, כדאיתא ב"הקריאה והקדושה", ואומרים גם בשם כ"ק מו"ח אדמו"ר גם על השנים תש"א ותש"ד - הרי כבר כלו גם הקיצין הללו,
ומה שאמרו ש"אין הדבר תלוי אלא בתשובה" - הרי גם עניין התשובה נעשה כבר, וכדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר (גם בשם הגאון הרגצ'ובי) שאנחה של יהודי ("א אידישער קרעכץ") היא תשובה עילאה, ואם כן, הרי זה כבר הזמן דביאת המשיח.

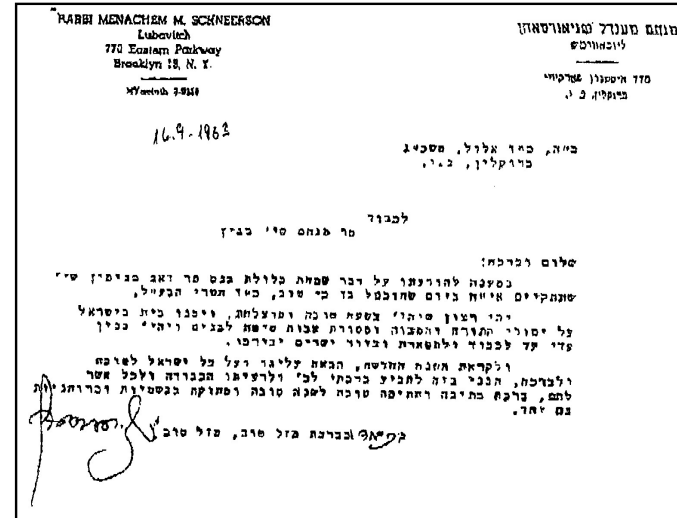
כל העניינים נשלמו כבר בדורות שלפנינו, ולנו נשארה רק העבודה בבחינת עקביים, וגם עבודה זו נעשתה כבר, ונשאר רק דבר קטן ("א קליינעקייט"), וכששלימו זאת - תבוא הגאולה השלימה.
ויש להוסיף, שאף שהעבודה עתה היא בבחינת עקב בלבד, הרי נוסף לכך שבזה תלויה שלימות העבודה של כל הדורות, שצריך לידע שיש מעלה מיוחדת בעבודה שבבחינת עקב דוקא. וכידוע שעיקר המעלה היא לא ביחוד או"א, אלא ביחוד זו"ן דווקא.
[.] ומה מובן גם מעלת שבבחינת עקב דווקא. וכידוע גם המשל מהקות דם, שכאשר יש חולי בראש, אזי מקיזים דם ברגל, ועל-ידי זה מתרפא הראש, ונמשך ממנו גם לרגל כו'.
ומצד מעלת העבודה שבבחינת עקב דווקא, צריכים אנו לשמוח שזכינו להיות בדור זה, לאחרי שכל העניינים נשלמו כבר בדורות שלפנינו, ולנו נשארה העבודה שבבחינת עקב, שהיא העיקר, ואין המצוה נקראת אלא על שם גומרה.

(מהתוועדות ש"פ עקב כ"ף מנחם-אב התשי"ג. תורת מנחם כרך ט עמ' 121, 123, 129)

ורכנו הנעלה, לארכות ימים ולהמשך פעולתו למען עמנו ועתידו".

פרשת 'וסלה'

במהלך שנת תשכ"ב ניהל מר בגין התכתבות עם הרבי בהקשר לפרשת הילד 'וסלה שוכמאכר. אף הוא שיגר אישית אל הרבי את ידידו מר יעקב מרידור, שזכה ל'יחידות', ולידיו מסר מר בגין את המכתב הבא:

ברכה לנישואי הבן זאב בנימין בגין

"הריני מתכבד להציג בפני כבודו את ידידי חבר הכנסת יעקב מרידור, סגן מפקד הארגון הצבאי

אחוזי השפעה גבוהים שיש למפלגתו על הנוער בארץ הקודש:

"ירושלים, ז' במרחשוון תשכ"ב, 17.10.1961
"למעלת-כבוד הרה"ג, מורנו ורכנו,
"הרב מנחם מנדל שניאורסון,
"ניו יורק.

"כב' הרב הנעלה,

יואיל נא כב' לקבל את תודתי מקרב לב על הברכות בהן זיכה אותי ואת בני ביתי לרגל השנה החדשה, על-ידי שליחי הנאמנים, שביקרונם בביתי ומסרו לי את הברכות הללו, שהן חשובות בעיני ויקרות לי מאד מאוד. אמש בהיותי בכנסת, בקרני הרב אלכום, מחסידי הנאמנים של כב', ושם מסר לי את ברכתו של אדוני, ושוב עלי להודות לאדוני על אשר זכרתי ובידי שליחו הנאמן מסר שליחות כה מלבבת.

"מקווה אני שטובה תהיה הבשורה בשביל כב', הקשורה בהצבעת עמנו מיום ג' באלול אשתקד.
"ברצוני להדגיש באופן מיוחד כי אלפים ורכבות

מבני הנוער נתנו הפעם אמונם בנו. אם בקרב הציבור הכללי קיבלה תנועתנו קרוב ל - 14% ממניין הקולות, הרי בתוך הצבא - לידיעתו של כב' בלבד - קיבלנו 18.5%. אך המספר הוא עצמו

הלאומי, אחד מגדולי הלוחמים בדורנו.. מר מרידור אשר ביקשתי להתייצב בפני אדוני, עם המכתב המצורף לזה, הוא שליח מצווה. ואבקש את כב', לאחר שיקרא את דברי, לדון עמו בעניין, עליו כתבתי, כאילו היה דן עמי".

"הרשתי לעצמי" - מוסיף מר בגין באיגרת שבידי מרידור - "להביא בפניו [=של הרבין] את כל הפרשה הזאת, לאחר שהיתה לי הזכות לבוא בדברים עמו, פנים אל פנים ובכתב, ויודעני כי אהבת-ישראל היא מקור מעשיו, ובשמה הריני שב ומבקש את סליחתו, וכן מביע אני את תקוותי כי אוזניו תהיינה קשובות לפנייתי זו".
הרבי לא ראה לנכון לשתף את מר מרידור בעניין, ומר בגין הביע אמנם את מורת רוחו אך הוסיף לכתוב לרבי.

הישג: כוח השפעה גדול לפי הבחירות

הרבי תבע מלוחמי המחתרת להשפיע על בני הנוער בכיוון של תורה ומצוות. בהקשר לכך ביקש מר בגין לדווח לרבי על תוצאות הבחירות לכנסת שהתקיימו בחודש אלול תשכ"א, המצביעים על

התכתבויות עם מר מנחם בגין

"ירשה לי לסיים בתפילה מי יתן ונזכה לראותו במהרה בתוכנו, בארצנו", כותב מר בגין בסוף אחד ממכתביו • מר בגין משתף את הרבי במשמעות תוצאות הבחירות של שנת תשכ"א • שולח נציג נאמן לדון עם הרבי בפרשת 'יוסלה שוכמכר' • פרק במסכת קשריו של מר בגין עם הרבי • פרסום ראשון

הערצה ואמונה

ובין השיחות לדוגמה: קטע משיחת ש"פ ראה מברכים החודש אלול תשל"מ מ"רשימה פרטית". מר בגין ציין בראשו: "שניאורסון".
 בי"א בניסן ה'תשכ"ג כתב הרבי מכתב כללי-פרטי לחג הפסח. בין המכותבים נשלח המכתב גם ל"כבוד מר מנחם שי' בגין", ובראשית המכתב הוסיף הרבי בכתב יד קדשו את השורה הבאה:
 בודאי מסר מר קלרמן שי' פ[רישת] ש[לום] ותוכן שיחתנו.
 בתגובה משגר מר בגין את המכתב הבא:
 "תל-אביב, י"ז בניסן תשכ"ג. 11.4.1963
 "לכבוד הרה"ג רבי מנחם מנדל שניאורסון, ניו-יורק.
 מורנו ורבנו הנעלה.
 "הריני מודה לך" על ברכתיו המלכותיות לקראת חג החרות.
 "סכנות רבות סביבנו, ולא זו בלבד שאינן פוחתות, אלא, להיפך, הן מחריפות והולכות. אף מאמינים אנו בצור ישראל וגואלו וברוח הברוכה שהתעוררה בקרב בני הדור הזה, אשר זכה לצאת מעבודת לחרות ולאתחלתא דגאולה. מתוך האמונה

באחת מאיגרותיו (מח' בתמוז תשל"ח - כפר חב"ד גיליון 991 עמ' 182) מתבטא הרבי: "ידידינו מר מ.ב. שליט"א". הכוונה היתה לראש הממשלה באותם ימים, מר מנחם בגין.
 קשריו של מר מנחם בגין עם הרבי נפרשו על פני שנים. בגין ביקר אצל הרבי כמה וכמה פעמים ב"יחידות" עוד קודם הביקור המפורסם והמתוקשר שערך לאחר היבחרו לראשות ממשלת ישראל, בחודש מנחם אב תשל"ו.
 בגין קיבל אגרות רבות מהרבי, הן מכתבים אישיים הן מכתבים כלליים-פרטיים מדי חג. הרבי אף ניהל עמו קשר באמצעות אישים שונים, בעיקר עלי-ידי מר יוסף קלרמן (ראה הרבי שלוש שנים נשיאות כרך ב' עמ' 35-37), הר"ר הלל זיידמן, ועוד.
 בארכיונו של מר בגין נמצאו גם תרפיסים משיחות של הרבי, בעיקר בענייני שלמות העם ושלמות הארץ. ככל הנראה נשלחו אליו התרפיסים האלה עלי-ידי עסקני חב"ד באה"ק.

י"ט בחסדי חסד"א
 25 בספטמבר 1964

לכבוד
 מורנו ורבנו הנעלה,
 הרב מנחם מנדל שניאורסון,
 ניו-יורק

מורנו ורבנו הנעלה,

בשובי הבית מלונדון-לארץ, מאתה את ברכתו לירבא השנה החדשה, ברכו, עזריא יקרה לי מאד.

הריני מודה לך מודע על מעורבו לי במעשי, ויראה נא לי לברך את כבודו דאת כל בני ביתו בשנה טובה, פ"י ימן נחמה זו שנת שיבת ציון ומגדלת שלמה לעמנו ולארצנו.

כבוד ובהש"ה,

מ.ב.ג.

מכתב תשובה של מר בגין על איגרת הרבי לשנה החדשה

כי בעזרת השם, נגבר על הסכנות ונזכה לגאולה השלמה, הריני מברך את כב' במועדים לשמחה.
 "כבוד ובהוקרה, מנחם בגין".

מביע את שאיפתו לפעול בקרב הנוער

כמה חודשים קודם לכן כתב מר בגין אל הרבי את המכתב דלהלן:
 "ירושלים, ו' בטבת תשכ"ג, 2.1.1963
 "לכבוד הרה"צ רבי מנחם מנדל שניאורסון, ניו-יורק
 "מורנו ורבנו הנעלה,
 "הריני מודה לך" על מכתבו המלבב.
 "את אשר אמרתי יצא מעומק לבי. מאמין אני, באמונה שלמה, כי בשלוש השיבות, עליהן דברתי בכנס, עתידו של עמנו. וכמיטב יכולתי אוסיף

לפעול למען החדרתן בקרב העם והנוער.

"ידידנו יוסף קלרמן מסר לי רבות מן השיחה החשובה שאדוני הואיל לקיים אתו. והריני מאחל לך" שיצליח בכל מעשי ידיו למען ישראל רוחו ועתידו.

"בכבוד רב ובהוקרה עמוקה "מנחם בגין"

ובמכתב אחר שכתב לרבי:

"תל אביב, כ"ה בניסן תשכ"ד, 7 באפריל 1964
 "לכבוד הרב מנחם מנדל שניאורסון
 "ברוקלין נ.י.

"מורנו ורבנו הנעלה,

"יואיל נא לקבל את תודתנו העמוקה על ברכתו לקראת חג החרות. בני ביתי ואני מתכבדים לברך את כבודו ואת בני ביתו ואת כל העוזרים לידו, ולאחל הצלחה בפעולה החשובה הנעשית על-ידי אדוני למען רוח ישראל סבא, בתפוצות ובמולדת.

"בכבוד רב ובהוקרה,

"מ.ב.גין"

דומה שמכתב זה בא בתגובה למכתב הכללי מי"א ניסן תשכ"ד שהרבי שיגר למר בגין בצירוף למכתב ברכה (המכתב נמצא בארכיונו של מר בגין).

בי"ב אייר תשכ"ב כותב מר בגין לרבי:

"כב' הרב הנערץ.

"הריני מאשר בתורה את קבלת מכתבו הלבבי, שהגיעני, משום מה, ימים לא מעטים אחר זאת חג חרותנו. אבל הברכות שנכללו בו נעמו לי על אף האיחור בקבלתן. ויואיל נא לקבל את תודתי הנאמנה ואת תודת כל בני ביתי עליהן".

מר בגין לא שוכח לברך את הרבי לקראת יום הולדתו השישים:

"והריני מצרף למכתבי זה את מיטב הברכות של ידידי ושלי, לדגל מלאת ששים שנה לכב' מורנו